

„O literackim Ostrowie Wielkopolskim, czyli jak z prowincji przyrządza się metropolię świata” - spotkanie z Witoldem Banachem

Biblioteka Główna, ul. Legionów 66

Data wydarzenia: 21 listopada 2017

Kaliszanie jako najbardziej znanych rodzimych literatów wymieniają m.in. Adama Asnyka i Marię Dąbrowską, a kim może poszczycić się pobliski Ostrów Wielkopolski? Między innymi tego można było dowiedzieć się podczas wtorkowego spotkania w Bibliotece Głównej.

Nasz prelegent, Witold Banach, to historyk, regionalista, pisarz, publicysta i bibliofil. Znany przede wszystkim jako organizator i dyrektor Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego, pomysłodawca i redaktor serii „Biblioteka Ostrowska”. Jest autorem kilkuset publikacji, w większości związanych z historią rodzinnego Ostrowa Wielkopolskiego. Wiele jego książek znajduje się w naszym katalogu, wśród nich „Kroniki literackie prowincji: historie prawdziwe, prawdopodobne, prawie zmyślone”, którą można było nabyć. Laureat wielu nagród i wyróżnień, m.in. Polskiego Radia, Wielkopolskiego Towarzystwa Kulturalnego, Polcul Foundation, Biblioteki Raczyńskich.

Witold Banach nie ukrywał, że tytuł spotkania jest przewrotny. Słowo „prowincja” może kojarzyć się dwuznacznie, a nawet negatywnie, choć geograficznie jest ono neutralne. Dla prelegenta tytuł jest z jednej strony prowokacją, a drugiej wyzwaniem.

Zwrócił uwagę na fakt, że różnica w liczbie mieszkańców pomiędzy Kaliszem a Ostrowem Wielkopolskim nie jest znacząca. Do placówek kulturalnych działających w Kaliszu, a których nie ma w jego mieście, zaliczył zawodowy teatr – w Ostrowie takowy istniał tylko przez trzy lata (1936-39) – jest natomiast rozwinięty amatorski ruch teatralny; Kalisz ma także filharmonię.

„Kroniki literackie prowincji” są książką, w której znajdziemy informacje o osobach zajmujących się pisarstwem od końca XVIII w. Prelegent przypomniał, że metryka miejska Ostrowa Wlkp. sięga XV w., choć pierwszy dokument nie zachował się. Brak jest też wzmianek o ostrowianach zajmujących się literaturą przez pierwsze trzy wieki od nadania praw miejskich.

Pisarzy i poetów związanych z miastem Witold Banach podzielił na kilka kategorii uwzględniających współczesną popularność: „mało znani, prowincjonalni”, „przeciętnie znani, zapomniani”, „historyczne nazwiska i postacie”, „w kanonie krajowym”, „w kanonie światowym”. Wymienił takie nazwiska jak m.in.: ks. Franciszek Idzi Chrzanowski, Witold Leitgeber, Roman Zmorski, Leo Hirsch („Lampion”, „Elisa Radziwiłł”), Gustaw Bojanowski („Tydzień w Antoninie”), Jadwiga Żylińska („Miasteczko rodzinne”). W opowieściach pojawili się Antoni Szymborski – autor pamiętników, a prywatnie dziadek noblistki, oraz Jerzy Ofierski – najbardziej znany nie jako pisarz, lecz odtwórca radiowo-telewizyjnej postaci sołtysa Kierdziołka. Polskie korzenie ma autor „Chłopięcych lat” John Maxwell Coetzee – jego pradziadek pochodził ze wsi Czarnylas w powiecie ostrowskim.

Przy omawianiu historii miasta nie mogło zabraknąć opowieści o dawnych jego właścicielach Radziwiłłach i podostrowskim Antoninie, o kardynale Mieczysławie Ledóchowskim i „Czerwonym Baronie” – pilocie Manfredzie von Richthofenie.

Tekst: Marcin Galant

Fot.: Marcin Galant, Mieczysław Zaremba